

๒๕ พฤศจิกายน
วันประณตศึกษาแห่งชาติ

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ศูนย์ประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา / THE BAR ASSOCIATION INFORMATION CENTER

เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๔ ปีที่ ๓๔ ฉบับที่ ๓๘๘ ■ โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๑๐, ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑-๗

<http://www.thethaibar.or.th>

มหาธีรราชานุสรณ์

องค์พระธีรราชเจ้า
ธ คือปราชญ์ผู้ลือนาม
ทรงก่อตั้งกิจลูกเสือ
การปกครองก็การุณย์
คือ “ดุสิตธานี”
สร้างฐานอันรุ่งเรือง
อุปถัมภ์เนติบัณฑิต
ยกระดับกฎหมายไทย
เป็นศูนย์รวมวิชาชีพ
โปรดเกล้าฯ ตั้ง “สภา
วางระเบียบโรงเรียนกฎหมาย
นักกฎหมายจึงจดจำ
ยี่สิบห้าพฤศจิกายน
เนติบัณฑิตรวมดวงใจ

ผู้ผ่านฟ้าไพทสยาม
ทั่วเขตคามรำลึกคุณ
ด้วยโอบเอื้อเหล่าดรุณ
ธ หนุนสร้างแบบอย่างเมือง
เป็นที่สอนซึ่งปราดเปรื่อง
จำลองเรื่องประชาธิปไตย
ทรงค้นคิดแนวทางใหม่
ให้กำเนิด “เนติบัณฑิตยสภา”
ทรงเร่งรีบเรื่องศึกษา
นิติศึกษา” เป็นหลักนำ
ให้แพร่หลายและเลิศล้ำ
ที่ ธ ทำเพื่อผองไทย
จารึกคุณยิ่งใหญ่
เทิด ธ ไว้ไม่ลืมเลือนฯ

ประพันธ์โดย ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ

๒๕ พฤศจิกายน วันประถมศึกษาแห่งชาติ

การศึกษาของไทย มีประวัติสืบเนื่องมาแต่สมัยล้านนาไทย สุโขทัย และสมัยกรุงศรีอยุธยา โรงเรียนของไทยในสมัยนั้นคือ วัด พระสงฆ์เป็นครูสอนวิชาการ คือ อ่าน เขียน คิดเลข และศึกษาพระศาสนา มีการสอนวิชาพิเศษ เช่น วิชาแพทย์แผนโบราณ วิชาช่างศิลป์ โหราศาสตร์ และวิชาป้องกันตัว เป็นต้น ต่อมาวัดยิ่งมีความสำคัญทางการศึกษามากขึ้น กลุ่มบุตรทั้งหลายที่ต้องการเรียนหนังสือ บิดามารดาจะนำไปฝากไว้กับสมภารเจ้าวัดยิ่งมีความสำคัญทางการศึกษามากขึ้น กลุ่มบุตรทั้งหลายที่ต้องการเรียนหนังสือ บิดามารดาจะนำไปฝากไว้กับสมภารเจ้าวัด ให้รับใช้พระสงฆ์ หรือบวชเป็นสามเณร และพระภิกษุตามลำดับ เรียกว่า “บวชเรียน” ได้เรียนหนังสือไทย บาลี ขอม หัดคิดเลข ฝึกวิชาช่าง และวิชาชีพร่างต่าง ๆ

อ่านต่อหน้า ๔

* อัยการอาวุโส, ที่ปรึกษาอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการสูงสุด, ภาควิชานิติศาสตร์และการเมืองราชบัณฑิตยสภา, ประธานกรรมการชำระและศึกษากฎหมายไทยโบราณ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา
 ** นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ เนติบัณฑิตยสภา

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

เดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ปีที่ ๓๔ ฉบับที่ ๓๘๘

สารบัญ

- ๒ มหารัษฎาบุษรณ
- ๑๘ บทความ “รัชกาลที่ ๖ ต้นแบบการศึกษาภาคบังคับ”
- ๓ สารบัญ รายชื่อผู้จัดทำ เนื่องจากปก
- ๒๐ บทความ “การตรวจสอบฟ้องโดยเจ้าพนักงานคดี ในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์”
- ๔ เนื่องจากปก
- ๒๒ มุมข่าว
- ๗ ปัญหาจากข้อหาเรียกกฎหมายที่น่าสนใจ
- ๒๓ ข่าวเนติบัณฑิตยสภา
- ๑๑ เจาะฎีกาเด่น
- ๒๔ บรรณาธิการแถลง
- ๑๔ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย

คณะผู้จัดทำ อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ ประธานฝ่ายอำนวยการ นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม รองประธานฝ่ายอำนวยการ

- นายกฤษฎา บุญยสมิต ฝ่ายอำนวยการ ● นายพงศ์พิเชษฐ์ จันทร์พรกิจ ● นางสาวสุภาภรณ์ ไชยปุระณะ ● นายทรงพล สุวรรณพงศ์
- นางสาวฐษา เหมเวช ● ผศ.ดร.ศรีพัชรา สิทธิกำจร ● นายเชษฐ สุขสมเกษม กองบรรณาธิการ บรรณาธิการ นายกฤษฎา บุญยสมิต
- ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผศ.ดร.สมหมาย จันทร์เรือง ● นายรังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์ ● นายมนต์ชัย ชินนทรลีลา ● นายอำนาจ เนตยสุภา
- นายทีปกร โกลมพันธ์พร ● นางสาวสิตานันท์ ศรีวรรกร ● นายนิธินันท์ บุรณะเจริญรักษ์ ● นายนิธิพัฒน์ สิ้นเพ็ง ฝ่ายดำเนินการ
- นางพรรณวริน แดงอ่อน ● นายสิทธิฤทธิ์ ไส้วัฒนะ ● นางสาววาสนา เกตุแห่ง กะเบียญ จัดส่ง ● นางสาววิศรดา สุขโสภี

บทความหรือข้อคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในข่าวเนติบัณฑิตยสภาเป็นผลงานของผู้เขียนโดยเฉพาะ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์เจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงจัดการศึกษาให้เป็นระบบโรงเรียน เพื่อให้ประชาชนทั่วไปมีโอกาสส่งบุตรหลานมาเรียนได้มากขึ้น โดยมุ่งฝึกหัดเล่าเรียนเพื่อจะให้รู้หนังสือ รู้จักคิดเลข และรู้ขนบธรรมเนียมราชการ พระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนหลวง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๔ ครั้นถึง พ.ศ. ๒๔๑๘ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระสงฆ์สอนหนังสือไทยในพระอารามหลวงทุกอาราม และทรงประกาศตั้งโรงเรียนหลวงสำหรับราษฎรขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๘^๑

ผู้ที่เป็นอาจารย์ใหญ่คนแรกของโรงเรียนหลวงอันเป็นโรงเรียนแห่งแรกของประเทศไทย คือ หลวงสารประเสริฐ (น้อย อาจารย์ยางกูร ภายหลังเป็นพระยาศรีสุนทรโวหาร) ท่านได้วางแผนการสอนหนังสือไทยขึ้น โดยได้เรียบเรียงหนังสือขึ้นใหม่ชุดหนึ่งชื่อหนังสือมูลบทบรรพกิจ วาหนิต์นิกร อักษรประโยคสังโยคพิธาน ไวยากรณ์พิจารณ์ และพิศาลการ์นต์ ทั้งหมดนี้ว่าด้วยวิธีใช้ตัวอักษร พยัญชนะเสียงสูงต่ำ นับว่าเป็นหนังสือแบบเรียนหลวงชุดแรกที่ใช้ในโรงเรียนสืบต่อจากหนังสือจินตามณี^๒

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ พระองค์ได้ทรงรับภารกิจเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สืบเนื่องจากพระราชบิดาทรงยกฐานะโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงสร้างในปี พ.ศ. ๒๔๕๓ ขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทรงให้จัดสร้างโรงเรียนเพาะช่างขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๕๖ ทรงจัดตั้งโรงเรียนเบญจมราชาลัยเพื่อฝึกหัดครู ในปี พ.ศ. ๒๔๕๖ ทรงตั้งโรงเรียนพาณิชยการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๕ ทรงตราพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ขึ้นเพื่อบังคับให้เป็น

ระเบียบเรียบร้อย สำหรับการศึกษาเพื่อให้เด็กทุกคนรู้หนังสือจึงทรงตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา พระพุทธศักราช ๒๔๖๔^๓ ให้ผลบังคับใช้ในวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ และออกบังคับใช้เป็นเขต ๆ ไปเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๔ เพื่อกำหนดให้เด็กที่มีอายุ ๗ ปี บริบูรณ์ทุกคนต้องเรียนหนังสืออยู่ในโรงเรียนจนอายุครบ ๑๔ ปีบริบูรณ์ โดยไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน นับเป็นการเริ่มต้นการศึกษาภาคบังคับในระดับประถมศึกษาและเป็นการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทย จวบจนกระทั่งทุกวันนี้

พระราชบัญญัติประถมศึกษา
พระพุทธศักราช ๒๔๖๔

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มหาชิราชู พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ค้ำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า บัดนี้ปกาสลสมคระจะจัดประถมศึกษาให้แพร่หลาย และให้เจริญยิ่งขึ้นในพระราชอาณาจักร์ และร่อยกรอง มหกฤษฎาเอชอ้งบังคับสำหรับประถมศึกษาวางลงไว้ ให้เป็นระเบียบ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ สืบ ไปดังนี้.

ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้วันที่ ๑ ตุลาคมของทุกปีเป็นวันประถมศึกษาแห่งชาติ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๑ - ๒๕๐๙ ต่อมาโรงเรียนประถมศึกษาได้ถูกโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่นั้นมางานวันประถมศึกษา

^๑ “การศึกษา” ใน สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนไทยในพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่มที่ ๒, ๒๕๑๘ น. ๑๗๙ - ๑๘๐

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘๐

^๓ พระราชประวัติ บุคคล และเรื่องที่เกี่ยวข้องในพระองค์ สารานุกรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ แก้ไขเพิ่มเติมเล่ม ๑ พ.ศ. ๒๕๔๐ หน้า ๑๗

แห่งชาติจึงเปลี่ยนชื่อเป็น “วันศึกษาประชาบาล” ต่อมาในวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ ได้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาขึ้น จึงได้โอนโรงเรียนประชาบาลกลับมาสังกัดคณะกรรมการการศึกษา การจัดงานวันศึกษาประชาบาลจึงสิ้นสุดลง และกลับมาจัดวันประถมศึกษาแห่งชาติขึ้นใหม่ เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงเป็นผู้ให้การสนับสนุนการประถมศึกษาโดยทรงตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ เพื่อวางรากฐานให้กับการศึกษาของชาติให้เจริญรุดหน้าทัดเทียมกับประเทศต่าง ๆ อีกทั้งเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระองค์ในคราเดียวกันกับ “วันวิษณุวสุ” ที่ตรงกับวันที่ ๒๕ พฤศจิกายนของทุกปี อันเป็นวันคล้ายวันเสด็จสวรรคตของพระองค์ท่าน^๔ รัฐบาลจึงประกาศให้เป็น “วันประถมศึกษาแห่งชาติ” เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้

นับแต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงประกาศให้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ เป็นครั้งแรก และมีผลบังคับให้เด็กไทยทั้งชายและหญิงต้องเข้าศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในการศึกษาภาคบังคับ พระราชบัญญัติประถมศึกษาฉบับแรกและฉบับต่อ ๆ มา ก็ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ทันสมัยกับยุคสมัยอีกหลายครั้ง

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยเป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษา จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ เป็นต้นไป ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๔๕ พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ

พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓ และเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้หน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล ได้รับการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่จะสอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษา เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกฎหมายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐^๕ มาตรา ๕๐ (๔) ได้กล่าวถึงเรื่องการศึกษาไว้ว่า “บุคคลมีหน้าที่เข้ารับการศึกษอบรมในการศึกษาภาคบังคับ” และมาตรา ๕๔ กำหนดว่า

...รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนา ร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าว

^๔ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ เสด็จสวรรคตเมื่อเวลา ๐๑.๔๕ น. ของเช้าวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๔๖๘ แต่ประเพณีไทยถือว่ายังเป็นวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน จึงจัดงานวันคล้ายวันสวรรคตในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ของทุกปี

^๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ หน้าที่ ๑๔ - ๑๕

มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ตามกฎหมายว่า
ด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบัญญัติ
เกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และ
การดำเนินการตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไป
ตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี
มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัด
ของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน
สังคม และประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแล
และพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับ
การศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้
ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายใน
การศึกษาตามความถนัดของตน.....

ดังจะเห็นได้ว่าเป็นเวลากว่า ๑๐๐ ปีแล้วที่
พระราชบัญญัติประถมศึกษา พระพุทธศักราช ๒๔๖๔
ซึ่งเป็นการกำหนดการศึกษาภาคบังคับขึ้นเป็นครั้งแรก
ในประเทศไทย ด้วยพระอัจฉริยภาพของพระมหากษัตริย์
ไทยที่ทรงมองการณ์ไกลและทรงประกอบ
พระราชกรณียกิจมากมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
“วันประถมศึกษาแห่งชาติ” จึงเป็นวันสำคัญและน้อม
รำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อวงการศึกษาไทย
เพื่อปลูกจิตสำนึกของประชาชนให้ตระหนักถึงความ
สำคัญของการศึกษา เพราะประเทศจะเจริญก้าวหน้า
ได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาเป็นองค์ประกอบ
สำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในประเทศ
ดังนั้นประเทศที่มีประชากรได้รับการศึกษาที่ดีและมี
ประสิทธิภาพ จึงสามารถเป็นกำลังในการพัฒนา
ประเทศให้เจริญมั่นคงได้

ภาพหน้าปก

หोजดหมายเหตุแห่งชาติ

แหล่งข้อมูล

- “การศึกษา” ใน สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนไทยในพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่มที่ ๒, ๒๕๑๘ น. ๑๗๙ - ๑๘๐
- พระราชประวัติ บุคคล และเรื่องที่เกี่ยวข้องในพระองค์ สารานุกรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ แก้ไขเพิ่มเติมเล่ม ๑ พ.ศ. ๒๕๔๐ จัดพิมพ์โดย มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในพระบรมราชูปถัมภ์
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐) หน้าที่ ๑๔ - ๑๕
- เว็บไซต์ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ข้อมูลออนไลน์). สืบค้นจาก <https://www.moe.go.th/>
- เว็บไซต์ห้องสมุด มหาวิทยาลัยสยาม (ข้อมูลออนไลน์). สืบค้นจาก <https://e-library.siam.edu/national-primary-education-day/>
- เว็บไซต์วันสำคัญของไทย (ข้อมูลออนไลน์). สืบค้นจาก <http://www.todayth.com/วันประถมศึกษาแห่งชาติ.html> (เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๔)

การอายัดเงินหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาจ้างก่อสร้าง**

ข้อเท็จจริง

โรงเรียน ล. (ผู้ว่าจ้าง) ได้ทำสัญญาจ้างก่อสร้างกับบริษัท ธ. (ผู้รับจ้าง) ให้ดำเนินการปรับปรุงอาคารอเนกประสงค์ โดยขณะทำสัญญาจ้างก่อสร้าง ผู้รับจ้างได้นำหลักประกันเป็นเงินสด จำนวน ๑๔๘,๐๐๐ บาท มามอบให้แก่ผู้ว่าจ้างเพื่อเป็นหลักประกันตามสัญญา ซึ่งต่อมาผู้รับจ้างได้ปฏิบัติตามสัญญาจ้างก่อสร้างและส่งงานครบถ้วนตามงวดงาน และคณะกรรมการตรวจรับพัสดุได้ตรวจรับงานและเบิกจ่ายเงินค่าจ้างทั้งหมดตามสัญญา โดยหักค่าปรับเนื่องจากการก่อสร้างล่าช้าแล้วคงเหลือเงินค่าจ้างที่ต้องชำระให้แก่ผู้รับจ้างเป็นเงินจำนวน ๓,๘๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนเงินหลักประกันนั้นเนื่องจากยังไม่ครบกำหนดระยะเวลา ๒ ปี นับแต่วันส่งมอบงาน ซึ่งผู้รับจ้างยังคงมีหน้าที่ตามสัญญาในความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการก่อสร้างตามสัญญา โรงเรียน ล. จึงยังคงยึดถือเงินหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าวไว้

ต่อมาโรงเรียน ล. ได้รับหนังสือสำนักงานสรรพากรพื้นที่ ก. แจ้งคำสั่งอายัดตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากร ว่าให้อายัดทรัพย์สิน ได้แก่ สิทธิเรียกร้องของบริษัท ธ. ในเงินค่าจ้าง และเงินค้ำประกันหรือหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาจ้างก่อสร้าง และหรือเงินค่าจ้าง เงินค้ำประกันหรือหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาจ้าง และหรือสิทธิเรียกร้องตามสัญญาจ้างอื่นใดที่มีชื่อ บริษัท ธ. เป็นคู่สัญญาหรือคู่สัญญาร่วมต่อโรงเรียน ล. เพื่อชำระค่าภาษีอากรค้างเป็นเงินจำนวน ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยห้ามมิให้โรงเรียน ล. จำหน่ายจ่าย โอนเงินค่าจ้าง และเงินค้ำประกันหรือหลักประกัน

การปฏิบัติตามสัญญาจ้าง และหรือสิทธิเรียกร้องในเงินค่าจ้างตามสัญญาดังกล่าวให้แก่บุคคลอื่นใด นอกจากนำส่งให้สำนักงานสรรพากรพื้นที่ ก. ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งอายัด และหรือภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ครบกำหนดจ่ายเงินตามงวดงานหรือวันที่ครบกำหนดการจ่ายเงินตามสัญญาจ้าง

ทั้งนี้ สัญญาจ้างก่อสร้าง ข้อ ๓ หลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา ระบุว่า “ในขณะทำสัญญานี้ ผู้รับจ้างได้นำหลักประกันเป็นเงินสด เป็นจำนวนเงิน ๑๔๘,๐๐๐ บาท ซึ่งเท่ากับร้อยละ ๕ ของราคาค่าจ้างตามสัญญา มามอบให้เป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญานี้ หลักประกันที่ผู้รับจ้างนำมามอบให้ตามวรรคหนึ่ง จะต้องมียุทธครอบคลุมความรับผิดชอบทั้งปวงของผู้รับจ้างตลอดอายุสัญญา ถ้าหลักประกันที่ผู้รับจ้างนำมามอบให้ดังกล่าวลดลงหรือเสื่อมค่าลง หรือมียุทธไม่ครอบคลุมถึงความรับผิดชอบของผู้รับจ้างตลอดอายุสัญญา ไม่ว่าจะด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม รวมถึงกรณีผู้รับจ้างส่งมอบงานล่าช้าเป็นเหตุให้ระยะเวลาแล้วเสร็จหรือวันครบกำหนดความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องตามสัญญาเปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเกิดขึ้นคราวใด ผู้รับจ้างต้องหาหลักประกันใหม่หรือหลักประกันเพิ่มเติมให้มีจำนวนครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง มามอบให้แก่ผู้ว่าจ้างภายใน ๑๕ วัน นับถัดจากวันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากผู้ว่าจ้าง หลักประกันที่ผู้รับจ้างนำมามอบไว้ตามข้อนี้ ผู้ว่าจ้างจะคืนให้แก่ผู้รับจ้าง โดยไม่มีดอกเบี้ยเมื่อผู้รับจ้างพ้นจากข้อผูกพันและความรับผิดชอบทั้งปวงตามสัญญานี้แล้ว”

* อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสัญญาและหารื้อ ๔

** ส่วนวนข้อหาหรือสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย เลขรับที่ ท.๑๑๗/๒๕๖๔

ข้อหาหรือ

โรงเรียน ล. จึงขอหาหรือว่า

๑. การที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ ก. มีอำนาจอายัดทรัพย์สินได้ โรงเรียน ล. ในฐานะผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะเก็บหรือยึดเงินหลักประกันตามสัญญาจ้างก่อสร้างนี้ไว้จนกว่าผู้รับจ้างจะหมดภาระความผูกพันตามสัญญา แล้วจึงส่งเงินดังกล่าวให้แก่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ ก. หรือจะต้องส่งเงินนั้นให้ทันทีที่ได้รับการแจ้งอายัดหรือไม่ อย่างไร

๒. หากโรงเรียน ล. ในฐานะผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะริบหรือยึดเงินหลักประกันตามสัญญาจ้างก่อสร้างนี้ไว้ผู้ว่าจ้างมีสิทธิริบหลักประกันทั้งหมดตามสัญญาหรือหักเอาเงินหลักประกันดังกล่าวเพื่อชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ และถ้ามีเงินเหลือจึงจะส่งมอบสำนักงานสรรพากรพื้นที่ ก. ได้หรือไม่ อย่างไร

คำวินิจฉัย

สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่าจากข้อหาหรือที่ ๑ และที่ ๒ ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำสั่งอายัดตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ ก. ว่า กรมสรรพากรมีคำสั่งอายัดทั้ง “สิทธิเรียกร้อง” ในเงินค่าจ้างและเงินค้ำประกันหรือหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาจ้างก่อสร้าง และหรือ “เงิน” ค่าจ้าง และ “เงิน” ค้ำประกันหรือหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาจ้าง และหรือสิทธิเรียกร้องตามสัญญาจ้างอื่นใด ซึ่งการที่บริษัท ธ. ผู้รับจ้างนำเงินสดมาวางเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาจ้างก่อสร้าง จำนวน ๑๙๘,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาจ้างก่อสร้างข้อ ๓ นั้น มีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาเท่านั้น และเมื่อสัญญาสิ้นสุดลงโดยผู้รับจ้างพ้นจากข้อผูกพันตามสัญญาแล้ว โรงเรียน ล. จึงมีหน้าที่ต้องคืนเงินหลักประกันให้แก่ผู้รับจ้าง ดังนั้น เงินจำนวนที่วางเป็นหลักประกันดังกล่าวจึงยังเป็นสิทธิของผู้รับจ้าง และความผูกพันตามสัญญาดังกล่าวมีผลเป็นบุคคลสิทธิระหว่าง โรงเรียน ล. กับ

บริษัท ธ. ในฐานะคู่สัญญาเท่านั้น ดังนั้น เมื่อกรมสรรพากรมีฐานะเป็นเจ้าของหนี้ภาษีอากรซึ่งเป็นหนี้บุริมสิทธิสามัญเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ตามมาตรา ๒๕๑ ประกอบมาตรา ๒๕๓ (๓) แห่งประมวลแพ่งและพาณิชย์ ได้มีคำสั่งอายัดเงินหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาจำนวนดังกล่าว แม้บริษัท ธ. ผู้รับจ้าง จะยังคงต้องปฏิบัติตามสัญญาจ้างและยังไม่หลุดพ้นจากข้อผูกพันตามสัญญาจ้างดังกล่าวก็ตาม โรงเรียน ล. ก็มีหน้าที่ต้องส่งมอบเงินจำนวนดังกล่าวนั้นให้แก่กรมสรรพากรภายในเวลาที่กำหนดไว้ในคำสั่งอายัดของอธิบดีกรมสรรพากรที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากร โดยไม่ต้องรอให้พ้นภาระผูกพันตามสัญญาก่อนแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม โรงเรียน ล. ผู้ว่าจ้าง มีสิทธิตามสัญญาจ้างก่อสร้าง ข้อ ๓ วรรคสามที่จะเรียกร้องให้บริษัท ธ. ผู้รับจ้างนำหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญามามอบให้ใหม่แทนหลักประกันเดิมได้

หมายเหตุ

๑. **หลักการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๑๔ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๓ และมาตรา ๒๕๖**

มาตรา ๒๑๔ กำหนดว่า “ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา ๗๓๓ เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะให้ชำระหนี้ของตนจากทรัพย์สินของลูกหนี้จนสิ้นเชิง รวมทั้งเงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ซึ่งบุคคลภายนอกค้างชำระแก่ลูกหนี้ด้วย”

มาตรา ๒๕๑ กำหนดว่า “ผู้ทรงบุริมสิทธิย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้ในการที่จะได้รับชำระหนี้อันค้างชำระแก่ตน จากทรัพย์สินนั้นก่อนเจ้าหนี้อื่น ๆ โดยนัยดังบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้หรือบทกฎหมายอื่น”

มาตรา ๒๕๓ กำหนดว่า “ถ้าหนี้มีอยู่เป็นคุณแก่บุคคลผู้ใดในมูลอย่างหนึ่งอย่างใดดังจะกล่าวต่อไปนี้ บุคคลผู้นั้นย่อมมีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ คือ

(๑) ค่าใช้จ่ายเพื่อประโยชน์อันร่วมกัน

(๒) ค่าปลงศพ

(๓) ค่าภาษีอากร และเงินที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับ
เพื่อการทำงานที่ได้ทำให้แก่ลูกหนี้ซึ่งเป็นนายจ้าง

(๔) ค่าเครื่องอุปโภคบริโภคอันจำเป็นประจำวัน”

มาตรา ๒๕๖ กำหนดว่า “บุริมสิทธิในมูลค่าภาษีอากรนั้น ใช้สำหรับเอาบรรดาค่าภาษีอากรในที่ดิน
ทรัพย์สิน หรือค่าภาษีอากรอย่างอื่นที่ลูกหนี้ยังค้าง
ชำระอยู่ในปัจจุบันและก่อนนั้นขึ้นไปอีกปีหนึ่ง”

๒. “บุริมสิทธิ” คือ สิทธิของเจ้าหนี้ซึ่งมี
กฎหมายให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ประเภทนั้น ๆ ไว้ในอันที่
จะได้รับชำระหนี้ของตนโดยสิ้นเชิงจากทรัพย์สิน
ทั้งหมดหรือจากทรัพย์สินเฉพาะบางสิ่งของลูกหนี้ได้
ก่อนเจ้าหนี้อื่น ตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งแตกต่างจากหลัก
ทั่วไป ที่เจ้าหนี้ทั้งหลายย่อมมีสิทธิในอันที่จะได้รับ
ชำระหนี้จากทรัพย์สินทั้งปวงของลูกหนี้โดยเสมอภาค
กันตามมาตรา ๒๑๔ ซึ่งหากกองทรัพย์สินของ
ลูกหนี้มีอยู่น้อยกว่าจำนวนหนี้ เจ้าหนี้แต่ละคนย่อมมี
ส่วนเฉลี่ยในทรัพย์สินนั้นตามสัดส่วนแห่งหนี้ของตน

แต่อย่างไรก็ดี บุริมสิทธินี้จะมีได้แต่โดยอาศัย
บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
หรือกฎหมายอื่นที่กำหนดไว้เท่านั้น ดังที่ปรากฏตาม
แนวคำพิพากษาของศาลฎีกานี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๐๕๐/๒๕๔๙ ป.พ.พ.
มาตรา ๒๕๑ บัญญัติว่า “ผู้ทรงบุริมสิทธิย่อมทรงไว้ซึ่ง
สิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้ในการที่จะได้รับชำระหนี้
อันค้างชำระแก่ตนจากทรัพย์สินนั้นก่อนเจ้าหนี้อื่น ๆ
โดยนัยดังบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้หรือ
บทกฎหมายอื่น” ซึ่งมีความหมายชัดเจนว่า สิทธิของ
ผู้ทรงบุริมสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้อันค้างชำระแก่ตน
จากทรัพย์สินนั้นได้ก่อนจะต้องอยู่ในกรอบแห่ง
บทบัญญัติของกฎหมายด้วย ดังนี้ เมื่อบุริมสิทธิเหนือ
สังหาริมทรัพย์ทั้งสามแปลงตามคำร้องของผู้ร้อง
มีบัญญัติหลักเกณฑ์ไว้โดยเฉพาะในมาตรา ๒๕๘ ว่า
“บุริมสิทธิในมูลค่าซื้อขายสังหาริมทรัพย์นั้นหากว่าเมื่อ
ไปลงทะเบียนสัญญาซื้อขายนั้น บอกลงทะเบียนไว้ด้วย

ว่าราคาหรือดอกเบี้ยในราคารานั้นยังมิได้ชำระไซ้
บุริมสิทธินั้นก็คงให้ผลต่อไป” บทบัญญัติแห่งมาตรานี้
จึงชี้ชัดถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มุ่งประสงค์ให้
ความเป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิเกี่ยวข้องกับสังหาริมทรัพย์ของ
ผู้ร้องในกรณีนี้จะพึงใช้ยื่นแก่บุคคลภายนอกได้นั้น
ผู้ร้องจะต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนตามข้อกำหนดของ
กฎหมาย คือ ผู้ร้องจะต้องลงทะเบียนในขณะจด
ทะเบียนสัญญาซื้อขายด้วยว่า ราคาหรือดอกเบี้ยใน
ราคารายยังมีชำระมีเพียงใดเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม
แก่บุคคลภายนอกที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน
ประเภทนี้ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่าผู้ร้องมิได้
ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ร้องจึงหาสิทธิยก
ความเป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิอันพึงจะได้รับชำระหนี้
ที่ค้างชำระแก่ตนจากที่ดินทั้งสามแปลงก่อนโจทก์ซึ่ง
เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของจำเลย และได้ใช้สิทธิ
ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗๑ (เดิม) ประกอบมาตรา ๒๗๘
(เดิม) บังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินของจำเลยได้ไม่

ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
กำหนดแบ่งบุริมสิทธิออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

(๑) บุริมสิทธิสามัญ เป็นสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้
เหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ตามมาตรา ๒๕๓

(๒) บุริมสิทธิพิเศษเหนือสังหาริมทรัพย์ เป็นสิทธิ
ที่จะได้รับชำระหนี้จากสังหาริมทรัพย์เฉพาะอย่างของ
ลูกหนี้ตามมาตรา ๒๕๔

(๓) บุริมสิทธิพิเศษเหนือสังหาริมทรัพย์ เป็นสิทธิ
ที่จะได้รับชำระหนี้จากอสังหาริมทรัพย์เฉพาะอย่างของ
ลูกหนี้ตามมาตรา ๒๗๓

ดังนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา ๒๕๓ (๓) หนี้ภาษีอากรจึงเป็นบุริมสิทธิสามัญ
ที่เจ้าหนี้มีสิทธิได้รับชำระหนี้เหนือทรัพย์สินทั้งหมด
ของลูกหนี้

๓. หลักการตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๑๒ กำหนดว่า “ภาษีอากรซึ่งต้องเสียหรือ
นำส่งตามลักษณะนี้ เมื่อถึงกำหนดชำระแล้ว ถ้ามิได้
เสียหรือนำส่ง ให้ถือเป็นภาษีอากรค้าง

เพื่อให้ได้รับชำระภาษีอากรค้าง ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบเสียภาษีอากรหรือนำส่งภาษีอากรได้ทั่วราชอาณาจักร โดยมีต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง อำนาจดังกล่าวอธิบดีจะมอบให้รองอธิบดีหรือสรรพากรเขตก็ได้

ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอมีอำนาจเช่นเดียวกับอธิบดีตามวรรคสองภายในเขตท้องที่จังหวัดหรืออำเภอนั้น แต่สำหรับนายอำเภอนั้นจะใช้อำนาจสั่งขายทอดตลาดได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

วิธีการยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สิน ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนวิธีการอายัดให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุวัติรัฐมนตรี

เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าว ให้หักค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายในการยึดและขายทอดตลาด และเงินภาษีอากรค้าง ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สิน

ผู้ต้องรับผิดชอบเสียภาษีอากรตามวรรคสอง ให้หมายความรวมถึงผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบในห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลด้วย”

หลักกฎหมายดังกล่าวให้อำนาจอธิบดีกรมสรรพากรในการสั่งยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบเสียภาษีอากร โดยมีต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง ซึ่งแตกต่างจากสิทธิของเจ้าหน้าที่ทั่วไปด้วย

๔. ตามข้อหาเรื่องนี้ คำสั่งของกรมสรรพากรครอบคลุมทั้งการอายัด “สิทธิเรียกร้อง” และการอายัด “เงิน” ของผู้รับจ้างด้วย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้รับจ้างยังไม่มีสิทธิเรียกเอาเงินหลักประกันดังกล่าวคืนจากผู้ว่าจ้างเนื่องจากยังไม่หลุดพ้นจากภาระผูกพันที่จะต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องหรือความเสียหายที่เกิดจากการก่อสร้างตามสัญญากรณีจึงมีประเด็นต้องพิจารณาว่า “เงินหลักประกัน” เป็นทรัพย์สินของผู้รับจ้าง (ผู้ต้องรับผิดชอบเสียภาษีอากร) ที่กรมสรรพากร

ในฐานะเจ้าหน้าที่อันมีบุริมสิทธิมีสิทธิบังคับชำระหนี้ได้ก่อนเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีบุริมสิทธิหรือไม่

การวางเงินสดเพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาที่ทำให้เงินดังกล่าวอยู่ในความครอบครองของผู้ว่าจ้าง เป็นผลมาจากข้อตกลงตามสัญญาจ้างก่อสร้าง ซึ่งผู้ว่าจ้างมีสิทธิรับหรือยึดหลักประกันได้หากเกิดกรณีตามที่กำหนดไว้ในข้อตกลงตามสัญญา และเมื่อสัญญาสิ้นสุดลงและผู้รับจ้างหลุดพ้นจากข้อผูกพันตามสัญญาแล้วผู้ว่าจ้างยังมีหน้าที่ต้องคืนเงินหลักประกันดังกล่าวให้แก่ผู้รับจ้าง ทั้งไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกำหนดให้เงินหลักประกันตามสัญญาดังกล่าวเป็นหนี้อันมีบุริมสิทธิดังนั้น เงินสดที่ผู้รับจ้างนำมาวางเป็นหลักประกันตามสัญญาดังกล่าวยังคงเป็นทรัพย์สินของผู้รับจ้างและความผูกพันตามสัญญาจ้างก่อสร้างมีผลเป็นบุคคลสิทธิระหว่างคู่สัญญาเท่านั้น จึงไม่มีผลผูกพันบุคคลภายนอก ซึ่งรวมถึงเจ้าหน้าที่ค่าภาษีอากร กรมสรรพากรในฐานะเจ้าหน้าที่บุริมสิทธิจึงมีสิทธิบังคับชำระหนี้จากเงินนี้ได้ก่อนเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีบุริมสิทธิ

๕. แนวคำวินิจฉัยของสำนักงานอัยการสูงสุดไว้วางหลักในการทำงานเดียวกันไว้ว่า “หากเป็นการอายัดสิทธิเรียกร้องในเงินที่นำมาวางค้ำประกัน ในการคืนจึงต้องคืนภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้ ซึ่งในที่นี้ย่อมได้แก่ สิทธิของผู้รับจ้างที่จะเรียกคืนเงินหลักประกันจากผู้ว่าจ้าง สิทธิเรียกร้องดังกล่าวของผู้รับจ้างย่อมเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้รับจ้างหลุดพ้นจากภาระผูกพันทั้งปวงตามสัญญาแล้ว แต่หากเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ภาษีอากรได้มีหนังสือแจ้งอายัดทรัพย์สินของผู้ค้างภาษีอากร โดยยึดหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาที่ผู้ค้างภาษีอากรวางไว้กับหน่วยงานของรัฐนั้น ให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องส่งมอบเงินจำนวนดังกล่าวให้แก่กรมสรรพากรตามคำสั่งอายัดของกรมสรรพากร เพราะเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่บุริมสิทธิตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากร โดยไม่ต้องรอให้พ้นภาระผูกพันตามสัญญา”

เปิด...ฎีกาเด่น

การนับอายุความคดีอาญา ไม่มีสะดุดหยุดลง

รังสิชัย บรรณกจิวิจารณ์*
มนต์ชัย ชนินทรลีลา**
ว่าที่ร้อยเอก ชินโรส จัทรผดุงจิต***

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๐๗๙/๒๕๖๒

วันกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๙๕ หมายถึง วันที่ผู้กระทำความผิดลงมือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันกฎหมายบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิดอันเป็นการแสดงออกให้ปรากฏเจตนาที่อยู่ในใจด้วยการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาภายนอก ซึ่งในขณะที่กระทำนั้น ก็ถือเป็นความผิดทันที ไม่จำเป็นต้องรอให้มีผู้ใดพบเห็นหรือ ตรวจสอบพบการกระทำความผิดนั้นก่อน เมื่อความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗ มีผลมาจากการกล่าวหาของโจทก์ว่ามีการดำเนินการรังวัดและออกโฉนดที่ดินโดยไม่ถูกต้อง การกระทำที่แสดงออกมาภายนอกก็ด้วยการรังวัดและกระบวนกรออกโฉนดที่ดินที่เกิดขึ้นนั่นเอง ซึ่งหากเป็นไปได้โดยทุจริตหรือโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ ความผิดย่อมเกิดขึ้นทันทีที่มีการกระทำนั้น

ในคดีอาญา ป.อ. มาตรา ๙๕ บัญญัติเงื่อนไขการนับอายุความไว้เป็นการเฉพาะแล้วซึ่งมิใช่แค่เพียงเรื่อง กำหนดระยะเวลาเท่านั้น หากประกอบด้วยเรื่องการได้ตัวจำเลยหรือผู้กระทำความผิดมาอยู่ในอำนาจศาลด้วย กรณีจึงไม่อาจนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยอายุความสะดุดหยุดลงซึ่งมีเงื่อนไขเพิ่มเติมที่ทำให้อายุความหยุดนับในทางแพ่งมาใช้ในการนับอายุความในคดีอาญา ซึ่งมีได้บัญญัติเงื่อนไขในลักษณะเดียวกันนั้นไว้ได้ และเมื่อกำหนดระยะเวลาตาม ป.อ. มาตรา ๙๕ เป็นอายุความ ซึ่งมีระยะเวลาที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีพิจารณาความอันกำหนดไว้ในกฎหมาย เพื่อให้ดำเนินหรือมิให้ดำเนินกระบวนพิจารณาใด ๆ ก่อนสิ้นระยะเวลานั้น อันศาลจะใช้อำนาจขยายหรือย่นระยะเวลาเช่นนั้นเมื่อมีพฤติการณ์พิเศษหรือมีเหตุสุดวิสัยตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๓ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

การที่ศาลชั้นต้นใช้ดุลพินิจสั่งจำหน่ายคดีโจทก์ออกจากสารบบความเป็นการชั่วคราวเพื่อรอฟังผลคดีแพ่งอันถึงที่สุดก่อนนั้น แม้เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวนซึ่งโจทก์ไม่อาจใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งทันทีตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๖ ก็ตาม โจทก์ย่อมตระหนักได้ว่าคดีของตนอยู่ในระหว่างการไต่สวนมูลฟ้อง ยังมีได้ตัวจำเลยมาอยู่ในอำนาจศาล อายุความจึงไม่หยุดนับ

จำเลยที่ ๑๐ ซึ่งโจทก์ฟ้องกล่าวหาว่ากระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗ สำหรับความผิดที่โจทก์ฟ้องดังกล่าวตาม ป.อ. มาตรา ๙๕ (๒) กำหนดไว้ห้าปี โจทก์ยื่นฎีกาล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าปีแล้ว คดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๑๐ ในความผิดข้อหานี้จึงขาดอายุความ ศาลฎีกาขอที่จะยกฟ้องโจทก์เสียได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง โดยไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลยที่ ๑๐ มีผลความผิดตามฟ้องหรือไม่ เพราะไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลง ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกายกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบ มาตรา ๒๒๕

(ธนสิทธิ์ นิลกำแหง-สิทธิชัย โชคสวัสดิ์ไพศาล-จรัญ รัตมณี)

ข้อสังเกต

๑. ข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้มีอยู่ว่านาย ว. ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองคนเป็นคดีอาญา โดยฟ้องจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๕ ในความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริตตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗ ฟ้องจำเลยที่ ๖ ถึงที่ ๘ ในความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗^{๑)} ประกอบมาตรา ๘๖^{๒)} และ

* ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์

** ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ช่วยทำงานในตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

*** เจ้าพนักงานตำรวจศาลปฏิบัติกร สำนักอำนวยการประจำศาลแขวงสมุทรปราการ

๑) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ บัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

๒) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด ก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมิได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น”

ฟ้องจำเลยที่ ๙ ถึงที่ ๑๒ ในความผิดฐานเบิกความเท็จตาม ป.อ. มาตรา ๑๗๗ วรรคแรก^๓ ก่อนได้สวนมูลฟ้องศาล อนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องจำเลยที่ ๙ ศาลชั้นต้นได้สวน มูลฟ้องแล้วเห็นว่าคดีไม่มีมูล พิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์ พิพากษายืนโจทก์ฎีกาโดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อ ในคำพิพากษาอนุญาตให้ฎีกา

๒. ประเด็นศึกษาตามคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้ คือ ประเด็นเรื่องอายุความฟ้องร้องคดีอาญาและการนับ อายุความ ในประเด็นดังกล่าวนี้ อายุความในคดีอาญามีอยู่ ๒ ชนิด คือ “อายุความฟ้องร้อง” กับ “อายุความล่วงเลย การลงโทษ”^๔ แต่มีนักกฎหมายบางท่านแยกอายุความคดี อาญาออกเป็น ๔ อย่าง^๕ โดยเพิ่มอายุความล่วงเลยการยึด ทรัพย์สินใช้ค่าปรับ หรือกักขังแทนค่าปรับ และอายุความ ล่วงเลยการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยเข้าไปด้วย โดยในประมวลกฎหมายอาญาของไทยก็มีบัญญัติถึงอายุ ความลักษณะดังกล่าวข้างต้นนี้ทั้งหมด

เหตุผลของการที่ต้องมีอายุความในกฎหมายอาญา เนื่องจากการที่ผู้กระทำความผิดหลบหนีเงื้อมมือของ กฎหมายได้นั้น เป็นการที่ผู้กระทำความผิดตกอยู่ในภาวะ ที่ลำบาก ซึ่งเป็นโทษแก่ผู้กระทำความผิดอยู่แล้ว เพราะ ต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ ในระหว่างนั้น เมื่อคดีขาดอายุความ แล้วจึงเท่ากับเป็นเหตุการณ์ที่กฎหมายยอมยกโทษให้แก่ ผู้กระทำความผิด^๖ เหตุผลที่มีบทบัญญัติเรื่องอายุความ

ฟ้องร้องคดีและกำหนดเวลาล่วงเลยการลงโทษนั้นคือ

๒.๑ กฎแห่งการลืม (la loi de l'oubli) ซึ่งยิ่งเวลาล่วงเลยไปยิ่งนานเท่าใด ความทรงจำก็ยิ่งน้อยลง เท่านั้น ความแม่นยำในเหตุการณ์ที่ผ่านไปก็ลดลง ความ ยากในการพิสูจน์ทั้งทางฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลยยิ่งเพิ่มขึ้น โอกาสผิดพลาดก็ยิ่งมากขึ้น

๒.๒ การที่ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องโทษ หลบหนีอยู่จนพ้นเวลาที่กำหนดไว้ย่อมเป็นการทรมาณผู้นั้น อยู่พอสมควร เป็นการลงโทษอยู่ทางหนึ่งแล้วไม่ควรลงโทษ ซ้ำอีก

๒.๓ การที่ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องโทษ หลบหนีอยู่ได้ด้วยความสะดวกพ้นกำหนดเวลานั้น ไม่ ทำความผิดให้เป็นที่สนใจของประชาชนจนถูกจับอีก เป็นการแสดงว่าเขาได้ระมัดระวังประพฤติตนจนไม่ควรถูกลงโทษอีกแล้ว อายุความและกำหนดเวลาล่วงเลยการลงโทษจึง เป็นเครื่องดลบันดาลให้ผู้นั้นต้องระมัดระวังไม่กระทำความ ผิดหรือการใด ๆ ที่จะก่อความสนใจของประชาชนในตัวเขา ขึ้น เป็นนโยบายทางอาญาที่มีผลในทางป้องกันความผิด อาญาทางหนึ่ง^๗

๓. อายุความตามประมวลกฎหมายอาญานั้น กำหนด ไว้ในมาตรา ๙๕ และมาตรา ๙๖^๘ ซึ่งเป็นอายุความฟ้องร้อง ส่วนอายุความล่วงเลยการลงโทษจะกำหนดไว้ในมาตรา ๙๘^๙ ในคดีตามคำพิพากษาที่ยกมานี้ ผู้เสียหายเป็นโจทก์

^๓ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๗ วรรคแรก บัญญัติว่า “ผู้ใดเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล ถ้าความเท็จเป็นข้อสำคัญในคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

^๔ ดู ดร.คณิต ณ นคร, ศาสตราจารย์, กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ ๖, สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๖๐, หน้า ๕๒๙.

^๕ ดู ดร.หยุด แสงอุทัย, ศาสตราจารย์, กฎหมายอาญา ภาค ๑, พิมพ์ครั้งที่ ๒๑, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๖, หน้า ๒๓๗.

^๖ ดู ดร.คณิต ณ นคร, อ้างแล้ว, หน้า ๕๓๐.

^๗ ดู จิตติ ดิงศักดิ์, กฎหมายอาญา ภาค ๑, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, จีระวิชาการพิมพ์, ๒๕๔๖, หน้า ๑๒๗๑-๑๒๗๒.

^๘ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดดังต่อไปนี้ นับแต่วัน กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

(๑) ยี่สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี

(๒) สิบห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าเจ็ดปี แต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี

(๓) สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี

(๔) ห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี

(๕) หนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น

ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลแล้ว ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือวิกลจริต และศาลสั่งให้งดการพิจารณาไว้จนเกินกำหนด ดังกล่าวแล้วนับแต่วันที่หลบหนีหรือวันที่ศาลสั่งงดการพิจารณา ก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน”

มาตรา ๙๖ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๙๕ ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่อยู่ เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ”

^๙ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “เมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้ใด ผู้นั้นยังมีได้รับโทษกึ่งได้ ได้รับโทษแต่ยังไม่ครบถ้วนโดย หลบหนีก็ดี ถ้ายังมีได้ตัวผู้นั้นมาเพื่อรับโทษนับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด หรือนับแต่วันที่ผู้กระทำความผิดหลบหนี แล้วแต่กรณี เกินกำหนด เวลาต่อไปนี้ เป็นอันล่วงเลยการลงโทษ จะลงโทษผู้นั้นมิได้

(๑) ยี่สิบปี สำหรับโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี

(๒) สิบห้าปี สำหรับโทษจำคุกกว่าเจ็ดปี แต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี

(๓) สิบปี สำหรับโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี

(๔) ห้าปี สำหรับโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีลงมา หรือโทษอย่างอื่น”

ฟ้องคดีเอง ซึ่งกฎหมายบังคับให้ศาลต้องไต่สวนมูลฟ้องก่อนเสมอเพื่อทราบถึงมูลคดีที่จำเลยทั้งสองต้องหา^{๑๐}

๓.๑ สำหรับอายุความฟ้องร้องที่ปรับใช้ในคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้ ได้แก่ ความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗ มีอายุความ ๑๕ ปี ความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนและฐานเบิกความเท็จ มีอายุความ ๑๐ ปี ตามลำดับ โจทก์ฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐ โดยบรรยายฟ้องสรุปได้ว่า จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๕ ร่วมกันกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗ และจำเลยที่ ๖ ถึงที่ ๘ กระทำความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดระหว่างวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๑ ถึงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ จึงต้องได้ตัวจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๕ มายังศาลภายในวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ และต้องได้ตัวจำเลยที่ ๖ ถึงที่ ๘ มายังศาลภายในวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ส่วนความผิดฐานเบิกความเท็จในคดีแพ่งตาม ป.อ. มาตรา ๑๗๗ วรรคแรก โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๖ ถึงที่ ๑๒ ว่ากระทำความผิดระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๙ จึงต้องได้ตัวจำเลยที่ ๖ ถึงที่ ๑๒ มายังศาลภายในวันที่ ๒๑ และ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๙ แล้วแต่วันที่จำเลยแต่ละคนกระทำความผิดซึ่งต่อมาศาลชั้นต้นได้มีคำสั่งจำหน่ายคดีชั่วคราว เพื่อรอฟังผลคดีแพ่งอันถึงที่สุดก่อน

๓.๒ แม้ว่าโจทก์จะฟ้องคดีนี้ภายในอายุความ ๑๕ ปี และ ๑๐ ปี นับแต่วันที่จำเลยทั้งสองกระทำความผิดก็ตาม แต่เมื่อคดียังอยู่ในระหว่างไต่สวนมูลฟ้อง กรณีไม่อาจถือว่าได้ตัวจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๘ และจำเลยที่ ๑๐ ถึงที่ ๑๒ (ก่อนไต่สวนมูลฟ้อง ศาลอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องจำเลยที่ ๙) มายังศาลหรืออยู่ในอำนาจศาลแล้ว เนื่องจากทราบใดที่ศาลยังไม่ประทับรับฟ้อง มิให้ถือว่าจำเลยทั้งสองอยู่ในฐานะเช่นนั้น^{๑๑} อายุความฟ้องร้องจึงไม่หยุดนับ

๔. การนับอายุความในคดีอาญานั้น กฎหมายกำหนดให้นับ “ตั้งแต่วันกระทำความผิด” ตาม ป.อ. มาตรา ๙๕ มิใช่วันที่ตรวจสอบพบการกระทำความผิด เมื่อโจทก์

บรรยายความผิดในระหว่างวันที่ ๒๘ สิงหาคม ถึงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ความผิดย่อมเกิดขึ้นทันทีที่มีการกระทำนั้น แม้วานายอำเภอจะรับรายงานผลจากคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๖ ก็ไม่ทำให้วันที่กล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดตามฟ้องเปลี่ยนแปลงไปได้

๕. เงื่อนไขของการนับอายุความในคดีอาญานอกจากกำหนดเวลาในการฟ้องร้องต่อศาลแล้ว ยังต้องประกอบด้วยการ “ได้ตัวจำเลย” ซึ่งเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดมาอยู่ในอำนาจศาลด้วย^{๑๒} โจทก์จะดำเนินการเพียงนำคำฟ้องมายื่นต่อศาล เพื่อให้อายุความหยุดนับเหมือนดังคดีแพ่งไม่ได้ กล่าวคือ คดีอาญาไม่อาจนำบทบัญญัติว่าด้วยอายุความสะดุดหยุดลงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์^{๑๓} มาใช้ได้ และเมื่อบทบัญญัติมาตรา ๙๕ เป็นอายุความแล้ว จึงไม่ใช้กำหนดเวลาเกี่ยวด้วยวิธีพิจารณาความที่กฎหมายกำหนดให้ดำเนินการหรือไม่ดำเนินการอย่างไร ๆ ก่อนสิ้นระยะเวลานั้น^{๑๔} ที่ศาลจะใช้อำนาจขยายหรือย่นระยะเวลาเช่นนั้นได้เมื่อมีพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัยตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๓ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

๖. คำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้ ได้ให้บทเรียนที่น่าสนใจว่า หากคดีมีความซับซ้อนจนต้องอาศัยเวลาในการไต่สวนมูลฟ้องที่เนิ่นนานล่าช้า จะป้องกันแก้ไขได้อย่างไร ซึ่งศาลฎีกาก็ได้ให้แนวคิดไว้ว่า เป็นหน้าที่ของโจทก์ที่จะต้องหมั่นตรวจสอบและระมัดระวังมิให้คดีของตนขาดอายุความ หากเมื่อใดที่โจทก์เห็นว่าคำสั่งศาลอาจส่งผลให้คดีขาดอายุความ ก็ขอที่โจทก์จักต้องขวนขวายแสวงหาเหตุผลความจำเป็นต่อศาลโดยเร็วเพื่อให้ศาลมีคำสั่งอย่างไร ๆ เช่น คำสั่งยกคดีส่วนอาญาที่ศาลได้สั่งจำหน่ายคดีชั่วคราวไว้ขึ้นไต่สวนมูลฟ้องต่อไป และยังคงคาดหมายถึงระยะเวลาที่หากมีการอุทธรณ์และฎีกาที่ต้องอยู่ภายในอายุความที่โจทก์ฟ้องด้วย.

^{๑๐} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๒) “การไต่สวนมูลฟ้อง” หมายความว่าถึงกระบวนไต่สวนของศาล เพื่อวินิจฉัยถึงมูลคดีซึ่งจำเลยต้องหา”

มาตรา ๑๖๒ บัญญัติว่า “ถ้าฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้ศาลจัดการส่งต่อไปนี้

(๑) ในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ ให้ไต่สวนมูลฟ้อง...”

^{๑๑} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม บัญญัติว่า “ในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ ศาลมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้องกลับหลังจำเลยให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลยรายตัวไป กับแจ้งวันนัดไต่สวนมูลฟ้องให้จำเลยทราบ จำเลยจะมาฟ้องการไต่สวนมูลฟ้องโดยตั้งทนายให้ซักค้านพยานโจทก์ด้วยหรือไม่ก็ได้ หรือจำเลยจะไม่มา แต่ตั้งทนายมาซักค้านพยานโจทก์ก็ได้ ห้ามมิให้ศาลถามคำให้การจำเลย และก่อนที่ศาลจะประทับฟ้อง มิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะเช่นนั้น”

^{๑๒} ดู คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๓๕/๒๕๑๔ และที่ ๒๗๐/๒๕๒๘

^{๑๓} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๑๔ บัญญัติว่า “อายุความย่อมสะดุดหยุดลงในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ลูกหนี้รับสภาพหนี้ต่อเจ้าหนี้ตามสิทธิเรียกร้องโดยทำเป็นหนังสือรับสภาพหนี้ให้ ชำระหนี้ให้บางส่วน ชำระดอกเบี้ย ให้ประกัน หรือกระทำการใด ๆ อันปราศจากข้อสงสัยแสดงให้เห็นเป็นปริยายว่ายอมรับสภาพหนี้ตามสิทธิเรียกร้อง

(๒) เจ้าหนี้ได้ฟ้องคดีเพื่อตั้งหลักฐานสิทธิเรียกร้องหรือเพื่อให้ชำระหนี้

(๓) เจ้าหนี้ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย

(๔) เจ้าหนี้ได้มอบข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการพิจารณา

(๕) เจ้าหนี้ได้กระทำการอื่นใดอันมีผลเป็นอย่างเดียวกันกับการฟ้องคดี”

^{๑๔} เทียบ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๓๒๓/๒๕๔๒, ๒๙๐๐/๒๕๔๓ และที่ ๕๘๒๙/๒๕๔๘

and RHONDA SELDEN” สังเกตคำว่า “next friend” หากแปลตามตัวอักษรอาจได้ความหมายว่า เพื่อนถัดไป แต่ในทางกฎหมายนั้น หมายความว่า someone who appears in a lawsuit to act for the benefit of an incompetent or minor plaintiff, but who is not a party to the lawsuit and is not appointed as a guardian.^๔ แปลได้ว่า ผู้ดูแลผลประโยชน์แทนโจทก์ที่เป็นผู้หย่อนความสามารถหรือผู้เยาว์ โดยผู้ดูแลผลประโยชน์นั้นไม่ได้เข้าร่วมเป็นคู่ความในคดีกับโจทก์และไม่ใช่บุคคลที่ศาลมีคำสั่งตั้งเป็น guardian

สังเกตเพิ่มเติมคำว่า guardian ตามกฎหมายไทย แปลว่า ผู้อนุบาล และคำว่า guardianship แปลว่า ความอนุบาล^๕ ซึ่งใช้กับบุคคลที่ศาลได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๘ วรรคสอง (a person adjudged incompetent pursuant to the Civil and Commercial Code section 28 paragraph 2) แตกต่างจากคำว่า guardian ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีความหมายว่า someone who has the legal authority and duty to care for another person or property, especially because of the other’s infancy, incapacity, or disability. A guardian may be appointed either for all purposes or for a specific purpose. (บุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลบุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื่องจากเหตุที่ว่าบุคคลนั้นยังเป็นเด็กทารก หรือไร้ความสามารถ โดยศาลอาจแต่งตั้ง guardian เป็นการทั่วไปหรือเป็นกรณีเฉพาะก็ได้)

หมายเลขสามคือ docket number หรือ case

number (หมายเลขคดี) โดยขั้นตอนการออกหมายเลขคดีนั้น The court issues the docket number for a newly - commenced action after the plaintiff files the complaint with the court and pays the required fee. (ศาลจะออกหมายเลขคดีสำหรับคำฟ้องที่ยื่นใหม่เมื่อโจทก์ยื่นฟ้องและชำระค่าธรรมเนียมครบถ้วนแล้ว) และหมายเลขสี่ใช้สำหรับกรณีที่โจทก์ประสงค์จะดำเนินคดีแบบกลุ่ม (class action) หรือพิจารณาพิพากษาอรรถคดีแบบลูกขุน (jury trial)^๖ ก็ต้องระบุในส่วน Caption นี้โดยสะกดเป็นตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด

โครงสร้างคำฟ้องส่วนที่สอง คือ Preliminary Statement เปรียบเสมือนการย่อฟ้องซึ่งไม่มีในโครงสร้างคำฟ้องของประเทศไทย Preliminary Statement describes the case on a general level and identifies the parties, the important facts, the legal causes of action, and the demand for relief. (Preliminary Statement เป็นการบรรยายฟ้องโดยสังเขปถึงคู่ความ ข้อเท็จจริงที่สำคัญ มูลเหตุแห่งการโต้แย้งสิทธิหรือหน้าที่ที่ก่อให้เกิดสิทธิฟ้องร้องตลอดจนการบรรยายขอให้บรรเทาความเสียหาย) ยกตัวอย่างรูปแบบประโยคเช่น This action arises out of [the unlawful sex discrimination]^๗ of Defendants, in seeking to craft separate spheres for girls and boys attending the School. (มูลเหตุแห่งคดีนี้เกิดจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมทางเพศของจำเลย ซึ่งแบ่งแยกขอบเขตระหว่างเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายในโรงเรียนโดยแตกต่างกัน) Plaintiff seeks injunctive relief to end the unlawful and discriminatory treatment

^๔ Black’s Law Dictionary (11th ed. 2019) ซึ่ง Black’s Law Dictionary เป็นพจนานุกรมศัพท์กฎหมายที่ใช้อ้างอิงกันอย่างแพร่หลายในสหรัฐอเมริกา ศูนย์วิเทศอาเซียน ศาลยุติธรรม (ออนไลน์) <https://acc.coj.go.th/content/category/detail/vid/8/cid/10622/iid/196529> (๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๔) รายละเอียดเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีแบบลูกขุน หรือ Jury Trial ไม่อยู่ในขอบเขตของบทความนี้ โดยผู้เขียนจะยกไปอธิบายในโอกาสหน้าเพื่อให้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมครบถ้วน

^๗ คำในวงเล็บเป็นตัวอย่างการกระทำละเมิดเรื่องการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (unlawful sex discrimination) ซึ่งคำศัพท์ในวงเล็บอาจเปลี่ยนเป็นคำศัพท์ที่หมายความถึงการกระทำละเมิดอื่น หรือการกระทำอันใดอันเป็นมูลเหตุแห่งการโต้แย้งสิทธิได้

of herself and all others similarly situated. (โจทก์ขอให้มีคำสั่งเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครองชั่วคราวเพื่อบังคับให้จำเลยงดเว้นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศต่อโจทก์และคนอื่นที่อยู่สถานะเช่นเดียวกับโจทก์)

โครงสร้างคำฟ้องส่วนที่สาม คือ Jurisdiction (อำนาจศาล) ยกตัวอย่างรูปประโยคที่ใช้ในการบรรยายฟ้องในส่วนนี้ เช่น This Court has jurisdiction over this action pursuant to [Section]^๘, in that this is a civil action arising under [APPLICABLE LAWS, STATUTES, OR TREATIES.]^๙ (ศาลนี้มีอำนาจพิจารณาคดีนี้ตามมาตรา [เลขมาตรา] ซึ่งเป็นมูลคดีส่วนแพ่งตาม [บทบัญญัติกฎหมาย])

โครงสร้างคำฟ้องส่วนที่สี่ คือ Venue^{๑๐} (เขตอำนาจศาล) ยกตัวอย่างเขตอำนาจศาลที่โจทก์มีสิทธิยื่นฟ้องจำเลย ดังนี้^{๑๑} (๑) The venue where the defendant (s) reside (ศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล) การบรรยายฟ้องว่าจำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล สามารถเขียนได้ว่า Venue is proper in this district under [Section]^{๑๒}, in that [DEFENDANT] resides in this district [WHERE DISTRICT COURT IS LOCATED]. (คดีอยู่ในเขตอำนาจศาลนี้ตามมาตรา [เลขมาตรา] ซึ่ง [จำเลย] มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล) (๒) The venue where a substantial part of the cause of action giving rise to the claim occurred (ศาลที่มูลคดีเกิดขึ้น

ในเขตศาล) ยกตัวอย่างรูปประโยคที่ใช้ในการบรรยายฟ้องกรณีมูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาล เช่น Venue is proper in this district under [Section]^{๑๓}, in that a substantial part of the events or omissions giving rise to the claim occurred in this district. (คดีอยู่ในเขตอำนาจศาลนี้ตามมาตรา [เลขมาตรา] ซึ่งการกระทำหรือการงดเว้นกระทำการอันเป็นมูลเหตุแห่งการฟ้องร้องเกิดขึ้นในเขตศาล) (๓) The venue where a substantial part of property that is the subject of the action is situated (ศาลที่ทรัพย์สินอันเป็นมูลเหตุแห่งคดีนั้นตั้งอยู่ในเขตศาล) สำหรับรูปประโยคที่ใช้ในการบรรยายฟ้องกรณีทรัพย์สินอันเป็นมูลเหตุแห่งคดีนั้นตั้งอยู่ในเขตศาล เช่น Venue is proper in this district under [Section]^{๑๔}, in that a substantial part of property that is the subject of the action is situated in this district. (คดีอยู่ในเขตอำนาจศาลนี้ตามมาตรา [เลขมาตรา] เนื่องจากทรัพย์สินส่วนใหญ่อันเป็นมูลเหตุแห่งคดีตั้งอยู่ในเขตศาล)

โครงสร้างคำฟ้องส่วนที่ห้า คือ Parties สถานะของคู่ความกรณีโจทก์หรือจำเลยเป็นชาวต่างชาติที่มีได้ถือสัญชาติของประเทศอื่น สามารถบรรยายรายละเอียดได้ดังนี้ Plaintiff/Defendant is a citizen of [FOREIGN COUNTRY].^{๑๕} (โจทก์หรือจำเลยเป็นคนสัญชาติ [ชื่อประเทศ]) หรือในกรณีที่โจทก์หรือจำเลยจดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด อาจบรรยายได้ดังนี้ [PLAINTIFF] is a limited company that is

^๘ คำในวงเล็บคือเลขมาตรา

^๙ คำในวงเล็บคือชื่อกฎหมาย

^{๑๐} ข้อสังเกต บทบัญญัติเรื่องเขตอำนาจศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งใช้คำว่า “territorial jurisdiction” แหล่งที่มา: International Money Laundering Information Network (IMOLIN) (ออนไลน์) https://www.imolin.org/doc/amlid/Thailand_The%20Civil%20Procedure%20Code.pdf (๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๔)

^{๑๑} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งสหพันธรัฐ มาตรา ๑๓๙๑ (28 U.S.C. § 1391) ซึ่งเขตอำนาจศาลที่ผู้เขียนกล่าวในบทความนี้เป็นเพียงตัวอย่างบางส่วนเท่านั้น

^{๑๒} คำในวงเล็บคือเลขมาตรา

^{๑๓} คำในวงเล็บคือเลขมาตรา

^{๑๔} คำในวงเล็บคือเลขมาตรา

^{๑๕} คำในวงเล็บคือสัญชาติของโจทก์

incorporated in [COUNTRY]. (โจทก์เป็นบริษัท จำกัดจดทะเบียนจัดตั้งขึ้นในประเทศ [ชื่อประเทศ])

โครงสร้างคำฟ้องส่วนที่หก คือ Facts หรือ Factual Allegations (ข้อเท็จจริงหรือ ข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้าง) หากข้อเท็จจริงใดอ้างถึงรายละเอียดในเอกสารท้ายฟ้อง อาจเขียนในส่วนที่แนบเอกสารท้ายฟ้องได้ดังนี้ Attached hereto as Exhibit [NUMBER] is a true and correct copy of [DOCUMENT]. (ดังเอกสารหมายเลข [หมายเลข] แนบท้ายซึ่งเป็นสำเนาเอกสารที่ถูกต้องของเอกสาร [ชื่อเอกสาร])

โครงสร้างคำฟ้องส่วนที่เจ็ด คือ Legal Claims เป็นการบรรยายองค์ประกอบส่วนเหตุและผลในทางกฎหมายที่โจทก์อ้างเป็นฐานแห่งมูลคดี รวมถึงข้อเท็จจริงที่ต้องด้วยองค์ประกอบส่วนนั้น และการบรรเทาเยียวยาความเสียหายที่โจทก์อาจเรียกร้องได้ (The legal claims section sets out each element of every claim, contains support facts for each claim and requests all remedies that may be available to the plaintiff.) ยกตัวอย่าง เช่น ในคดีที่จำเลยกระทำการโดยประมาท การบรรยายรายละเอียดในส่วนนี้อาจเขียนได้ว่า (1) Defendant owned plaintiff a duty of due care [explain duty]. (จำเลยมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติด้วยความระมัดระวังต่อโจทก์ [อธิบายหน้าที่]) (2) Defendant negligently breached its duty to plaintiff [explain how the duty was breached]. (จำเลยละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ต่อโจทก์โดยประมาท เลินเล่อ[อธิบายว่าไม่ปฏิบัติตามหน้าที่อย่างไร]) (3) Defendant's negligence caused plaintiff's injury [explain how defendant's negligent caused plaintiff's injury]. (การกระทำโดย

ประมาทของจำเลยเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย [อธิบายว่าโจทก์ได้รับความเสียหายอย่างไร]) (4) As a result of defendant's negligence, plaintiff suffered damages in the amount of [identify amount of plaintiff's damages]. (ด้วยความประมาทของจำเลย ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย [อธิบายจำนวนเงินที่โจทก์ได้รับความเสียหาย])

โครงสร้างคำฟ้องส่วนที่แปด คือ Prayer for Relief หรือ Demand for Relief เปรียบเสมือนกับการบรรยายท้ายฟ้อง ยกตัวอย่างรูปแบบประโยค เช่น By reason of the foregoing, defendant is liable in the amount of [AMOUNT], plus interest, attorneys' fees and costs in the amount of [AMOUNT]. (ด้วยเหตุผลที่กล่าวไปข้างต้น จำเลยจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน [จำนวนเงิน] และดอกเบี้ย ค่าทนายความ และค่าใช้จ่ายเป็นเงินจำนวน [จำนวนเงิน]) หรืออาจเขียนในอีกรูปแบบ ดังนี้ WHEREFORE, [PLAINTIFF] requests judgment as follows:[relief sought]. (ด้วยเหตุนี้ โจทก์ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ [การบรรเทาความเสียหายที่เรียกร้อง])

โครงสร้างคำฟ้องส่วนที่เก้า คือ Signature Block เป็นการลงลายมือชื่อในคำฟ้อง ซึ่งเปรียบได้กับการลงลายมือชื่อท้ายฟ้องในประเทศไทย

อนึ่ง การฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาใดให้ถูกต้องแม่นยำมากขึ้นย่อมเกิดจากการทำให้ตัวเองคุ้นเคยกับภาษานั้น ๆ สุดท้ายนี้ ผู้เขียนหวังว่าคำศัพท์ วลี และตัวอย่างประโยคในบทความนี้จะทำให้ผู้อ่านเกิดความคุ้นเคยกับรูปแบบการใช้ภาษาอังกฤษในทางกฎหมายมากขึ้น และในโอกาสหน้าผู้เขียนจะนำเนื้อหาที่น่าสนใจมานำเสนอในเชิงเปรียบเทียบกับการใช้ภาษาแบบฉบับนักกฎหมายสหรัฐอเมริกาอีกค่ะ

รัชกาลที่ ๕

ต้นแบบการศึกษาภาคบังคับ

ผศ.ดร. สมหมาย จันทรเรือง *

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทัดเทียมกับการศึกษาในประเทศที่พัฒนาแล้วเช่นในทวีปยุโรป ซึ่งพระองค์ได้เสด็จประพาสสองครั้ง โดยทรงออกโครงการศึกษาหลายฉบับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๔๑ - ๒๔๖๔ แต่ยังไม่ปรากฏการศึกษาภาคบังคับเต็มรูปแบบ จนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงตรากฎหมายการศึกษาภาคบังคับอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรก

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันเสาร์ เดือนยี่ ขึ้น ๒ ค่ำ ปีมะโรง ตรงกับวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๒๓ เป็นพระราชโอรสพระองค์ที่ ๒๙ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จราชสมภพเมื่อวันเสาร์ที่ ๒๓ ตุลาคม ปีจอ พุทธศักราช ๒๔๕๓ และเสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๘ รวมพระชนมพรรษา ๔๕ พรรษา ครองราชย์สมบัติรวม ๑๕ ปี

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชอัจฉริยภาพและทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจในหลายสาขา ทั้งด้านการเมืองการปกครอง การทหาร การศึกษา การสาธารณสุข การต่างประเทศ และที่สำคัญที่สุดคือด้านวรรณกรรมและอักษรศาสตร์ ได้ทรงพระราชนิพนธ์บทร้อยแก้วและร้อยกรองไว้นับพันเรื่อง กระทั่งทรงได้รับการถวายพระราชสมัญญาเมื่อเสด็จสวรรคตแล้วว่า “สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า” (พระมหากษัตริย์ผู้เป็นจอมปราชญ์) พระองค์เป็น

พระมหากษัตริย์ในพระราชวงศ์จักรีพระองค์แรกที่ไม่สร้างวัดประจำรัชกาล แต่ได้ทรงมีการสถาปนาโรงเรียนมหาดเล็กหลวง หรือชิราวุธวิทยาลัยในปัจจุบันขึ้นแทน ด้วยทรงพระราชดำริว่าพระอารามนั้นมีมากแล้ว และสร้างอารามในสมัยก่อนนั้นก็เพื่อบำรุงการศึกษาของเยาวชนของชาติ จึงทรงพระราชดำริให้สร้างโรงเรียนขึ้นแทน

ด้านการศึกษาภาคบังคับของไทยเริ่มขึ้นเมื่อประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ โดยบังคับให้เด็กทุกคนที่มีอายุตั้งแต่ ๗ ปีบริบูรณ์ต้องเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาจนอายุได้ ๑๔ ปีบริบูรณ์ ซึ่งบางอำเภอและตำบลอาจเขยิบขึ้นเป็น ๘ ปี ๙ ปี หรือ ๑๐ ปีได้

โรงเรียนตามกฎหมายฉบับนี้เป็นโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่

๑. **โรงเรียนรัฐบาล** หมายถึงโรงเรียนประถมศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการตั้งและดำรงอยู่ด้วยเงินในงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการ

๒. **โรงเรียนประชาบาล** หมายถึงโรงเรียนประถมศึกษาที่ประชาชนอำเภอหนึ่งหรือตำบลหนึ่งตั้งและดำรงอยู่ด้วยทุนทรัพย์ของตนเอง หรือที่นายอำเภอตั้งขึ้นและดำรงอยู่ด้วยทุนทรัพย์ของประชาชน ซึ่งอยู่ในความดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ

๓. **โรงเรียนราษฎร์** หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่บุคคลคนเดียวหรือหลายคนรวมกันตั้งและดำรงอยู่ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์

* ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

ข้อยกเว้นที่ไม่อยู่ในการศึกษาภาคบังคับ คือ

๑. เด็กอยู่ต่ำกว่า ๑๔ ปี เมื่อได้เรียนจบหลักสูตรประถมศึกษาหรือหลักสูตรอื่นที่เสนาบดีกระทรวงศึกษาธิการเห็นว่าเทียบได้ปานนั้น และสอบไล่ได้ประโยคประถมศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษาหรือหลักสูตรที่เทียบได้ปานนั้น

๒. เด็กที่บกพร่องในส่วนกำลังกายหรือกำลังความคิด หรือเป็นโรคติดต่อก

๓. เด็กที่อยู่ห่างจากโรงเรียนประถมศึกษาที่สอนให้เปล่าเกิน ๓,๒๐๐ เมตร หรือที่ไม่สามารถจะไปถึงโรงเรียนได้ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งอันไม่มีทางจะหลีกเลี่ยงได้ การยกเว้นทั้งปวง ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ได้ แต่เมื่อให้ยกเว้นไปแล้วต้องรายงานต่ออุปราชหรือสมุหเทศาภิบาล อุปราชหรือสมุหเทศาภิบาลจะถอนการยกเว้นที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้ให้ไปนั้นเสียก็ได้

มาตรการกำกับดูแลการศึกษาภาคบังคับนี้ กำหนดให้มีสภารัดศึกษาทำหน้าที่สอบบัญชีเด็ก เพื่อต้องการทราบว่าได้เรียนอยู่ตามที่แจ้งไว้หรือไม่ ถ้าบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือเด็กเองไม่ปฏิบัติตามที่แจ้งไว้ นั้น ให้สภารัดศึกษาแจ้งความด้วยลักษณะอักษร ให้ปฏิบัติตามภายในเวลาอันสมควรสำหรับการกำหนดวิธีพิจารณาและลงโทษมีดังนี้

๑. บิดามารดาหรือผู้ปกครองใดที่ได้รับแจ้งความของนายอำเภอให้ส่งเด็กเข้าโรงเรียนประถมศึกษา ไม่ปฏิบัติตามแจ้งความนั้น ผู้นั้นมีความผิดฐานลหุโทษ และจะต้องกฎหมายเรียกไปยังศาลคดีอาญา หากไม่มีข้อเกิดแก้คดีอันพึงพึงได้ ให้ทำทัณฑ์บน โดยกำหนดจำนวนเงินค่าปรับ เมื่อผิดทัณฑ์บนไม่เกิน ๕๐ บาท

๒. ผู้ใช้เด็กทำงานขัดขวางไม่ให้เด็กเรียนอยู่ในโรงเรียนตามแจ้งความของนายอำเภอ ผู้นั้น มีความผิดฐานลหุโทษ และให้ปรับไม่เกิน ๕๐ บาท

จากกฎหมายฉบับดังกล่าว ได้ถือเป็นแนวปฏิบัติ มาจนถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ มีการจัดอบรมการศึกษาชั้นประถมศึกษา ๖ ปี (ป.๑ - ป.๖) ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ๓ ปี และตอนปลาย ๓ ปี หรือระบบ ๖ - ๓ - ๓ และมีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ บังคับให้มีการศึกษาเก้าปี โดยมีแนวทางเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติประถมศึกษาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว อันถือเป็นต้นแบบการศึกษาภาคบังคับของสยามในอดีตและประเทศไทยในปัจจุบัน

ต่อจากหน้า ๒๖

มุมมอง

เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ จะดำเนินการเปิดรับสมัครผู้ที่สอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตเพื่อสอบแข่งขันรับทุนพัชรกิจวิทยาภาเพื่อการศึกษากฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๔ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไป หลังจากมีการลงนามใน MOA ระหว่างเนติบัณฑิตยสภา สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย และมหาวิทยาลัยคอร์เนล ซึ่งจะจัดขึ้นในวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

โปรดติดตามรายละเอียดและเวลาการรับสมัครได้ที่เว็บไซต์ www.thethaibar.or.th

การตรวจสอบฟ้องโดยเจ้าพนักงานคดี ในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์

มนต์ชัย ชนินทรสีลา*
รวิพันธ์ ชุมชาติ**
ศลิษา อาจหาญ***

“ผู้มีอำนาจฟ้อง” คดีทุจริตและประพฤติมิชอบต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้แก่ (๑) ผู้เสียหาย (๒) พนักงานอัยการ หรือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. (๓) อัยการสูงสุด หรือประธาน กรรมการ ป.ป.ช. โดยกฎหมายกำหนดให้ผู้มีอำนาจฟ้องคดีดังกล่าวมีอำนาจฟ้องคดีภายใต้หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่แตกต่างกัน

ในบรรดาผู้มีอำนาจฟ้องทั้งหมด “ผู้เสียหาย” ย่อมสามารถเริ่มต้นการฟ้องคดีได้สะดวกรวดเร็วยิ่งที่สุด แต่เนื่องจากคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีเองไม่มีการตรวจสอบของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนมาก่อนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจึงได้บัญญัติขั้นตอนการตรวจสอบฟ้องเบื้องต้นก่อนศาลมีคำสั่งให้รับคดีไว้ไต่สวนมูลฟ้อง^๑ ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือกระทำการโดยสุจริตไปในขณะเดียวกัน

ส่วน “ผู้ถูกฟ้องคดี” ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และ บุคคลตามกฎหมาย (บุคคลธรรมดา และนิติบุคคล)

การตรวจสอบฟ้องในเบื้องต้น

ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีเอง “เจ้าพนักงานคดี” มีหน้าที่ตรวจสอบฟ้องในเบื้องต้นฯ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) ต้องพิจารณาว่าเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจ

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบตาม พ.ร.บ. จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยปัจจุบันมีศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเปิดทำการแล้วทั้งสิ้นรวม ๑๐ ศาล

(๒) เป็น “คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” ตาม พ.ร.บ. จัดตั้งศาลฯ มาตรา ๓ (๑) - (๘) หรือไม่

(๓) ฟ้องเป็นไปตาม พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ (วิ.ทุจริต) มาตรา ๑๕ หรือไม่ ได้แก่

(๓.๑) ต้องทำเป็นหนังสือและมีข้อความตามมาตรา ๑๕๘ (๑) - (๓) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคความอาญา

(๓.๒) มีข้อความที่เป็นกรกล่าวหาเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดเข้าลักษณะใดลักษณะหนึ่งของ “คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” ตามมาตรา ๓ (๑) - (๘) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลฯ)

(๓.๓) ต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ากระทำความผิด โดยโจทก์จะบรรยายฟ้องแต่เพียงองค์ประกอบความผิดไม่ได้ ต้องระบุรายละเอียดถึงการกระทำต่าง ๆ ที่กล่าวหาว่ามีการกระทำอย่างไร อันเข้าลักษณะเป็นความผิด หรือแนบรายละเอียดเอกสาร กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ มาพร้อมกับฟ้อง เพื่อให้ศาลผู้ทำหน้าที่ไต่สวนทราบข้อเท็จจริงในคดีอย่างละเอียดครบถ้วนเพียงพอที่จะทำการไต่สวนได้พร้อมทั้ง

* ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง.

** เจ้าพนักงานคดีชำนาญการพิเศษ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง.

*** เจ้าพนักงานคดีปฏิบัติการ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง.

^๑ ท่านสามารถอ่านรายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก : <https://cccm.coj.go.th/th/file/get/file/202106048237edabb4d2dec4fea278d1969db197132226.pdf>, <https://thaipublica.org/wp-content/uploads/2018/04/ผลงานศาลอาญาคดีทุจริต3.pdf>

(๓.๔) **ชี้ช่องพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาตรวจสอบ และรวบรวมพยานหลักฐานอันเป็นประเด็นแห่งคดีต่อไปได้** โดยบรรยายมาในฟ้องหรือทำเป็นเอกสารแนบมาท้ายฟ้องเพื่อสนับสนุนข้อเท็จจริงตามคำฟ้องของโจทก์ หากเป็นพยานบุคคลที่รู้เห็นก็ต้องระบุให้ชัดเจนว่าเป็นใครบ้างและรู้เห็นในประเด็นใด เพียงใด ในกรณีที่เป็นพยานเอกสารก็ต้องระบุให้ชัดเจนว่าเป็นเอกสารใด - อยู่ในความครอบครองของบุคคลหรือหน่วยงานใด - มุ่งพิสูจน์ข้อเท็จจริงในประเด็นใด

(๔) มีการส่งเอกสารครบถ้วนถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ โดยต้องส่งสำเนาคำฟ้องให้เพียงพอสำหรับองค์คณะผู้พิพากษาและคู่ความฝ่ายอื่น (วิ.ทุจริต มาตรา ๑๐)

ในคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ หากความปรากฏต่อศาลว่ามีการกล่าวหาในเรื่องเดียวกัน (คำว่า “เรื่องเดียวกัน” หมายถึงการกระทำครั้งเดียวกัน โดยไม่ต้องพิจารณาว่าจะเป็นการกล่าวหาว่าทำความผิดในข้อหาหรือฐานความผิดเดียวกันหรือไม่) ต่อหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบใด ให้ศาลสอบถามไปยังหน่วยงานนั้น และมีอำนาจเรียกรายงานและสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าวมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้, ถ้าศาลเห็นว่าหากดำเนินคดีต่อไปจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่การดำเนินการในชั้นสอบสวนอันกระทบต่อความยุติธรรม ศาลอาจสั่งให้รอกการไต่สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณาคดีไว้ก่อนได้ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความล่าช้าในการสอบสวน ความสุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งความเดือดร้อนของผู้เสียหายประกอบด้วย ตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยวิธีการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ (ข้อ) ข้อ ๑๐

การตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน

หากศาลเห็นว่ามีความจำเป็นเพื่อให้ได้ความแจ้งชัดในข้อเท็จจริงแห่งคดี ศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีดำเนินการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานอันเป็นประเด็นแห่งคดี การตรวจสอบกรณีการรับทรัพย์สิน หรือมีหนังสือเรียกให้หน่วยงาน

หรือบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือจัดส่งพยานหลักฐาน รวมทั้งตรวจสอบข้อเท็จจริงอื่นใดเพื่อประโยชน์แก่การไต่สวนมูลฟ้อง พิจารณาและพิพากษาคดี, เจ้าพนักงานคดีอาจแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งข้อมูลที่จำเป็น หรือมีหนังสือเรียกบุคคลใดบุคคลหนึ่งมาให้ข้อมูลหรือทำหนังสือชี้แจงจัดส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการดำเนินการ แล้วจัดทำรายงานเสนอต่อศาล โดยอาจระบุถึงพยานหลักฐานที่ศาลสมควรเรียกมาสืบเพิ่มเติมตามมาตรา ๒๒ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลสมควรรับฟังความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษามาตรา ๒๖ (ข้อ ๑๖), ศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีได้ แต่ต้องให้คู่ความทุกฝ่ายทราบและให้โอกาสคู่ความตามสมควรในอันที่จะขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมาให้ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติม (มาตรา ๒๖)

ดังนั้น การฟ้องคดีทุจริตและประพฤติมิชอบโดยผู้เสียหาย จึงมิใช่เพียงแต่บรรยายฟ้องให้ครบองค์ประกอบความผิดดังเช่นคดีอาญาทั่วไป แต่โจทก์ยังต้องทำความเข้าใจความเข้าใจขั้นตอนการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบใน “ระบบไต่สวน” ซึ่งมีกฎหมายและข้อบังคับเรื่องการตรวจสอบฟ้องในเบื้องต้น รวมทั้งการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานคดีไว้เป็นการเฉพาะ โดยหากเจ้าพนักงานคดีเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้อง (เช่น ไม่ระบุพฤติการณ์รายละเอียดการกระทำอันเข้าลักษณะความผิดคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือไม่แนบรายละเอียดเอกสารต่าง ๆ มาพร้อมฟ้อง รวมทั้งไม่ชี้ช่องพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอ เป็นต้น) เจ้าพนักงานคดีก็จะทำรายงานเสนอศาลเพื่อมีคำสั่งแก้ไขฟ้องให้ถูกต้อง (ข้อ ๘) และหากโจทก์แก้ฟ้องแล้วยังเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้ศาลสั่งโจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้องอีกครั้ง หรือยกฟ้อง หรือไม่ประทับฟ้อง (ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๑ วรรคหนึ่ง ประกอบ วิ. ทุจริต มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง) และแม้ฟ้องถูกต้องตามกฎหมาย แต่ศาลพิจารณาฟ้องแล้วเห็นว่าการกระทำของจำเลยตามฟ้องไม่เป็นความผิด ศาลก็ชอบที่จะยกฟ้องโจทก์ได้ (ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง) โดยไม่จำเป็นต้องทำการไต่สวนมูลฟ้องต่อไป (ตาม วิ.ทุจริต มาตรา ๑๖ (๑))

สวัสดิ์ศึกรับ สมาชิกจุฬาสรรข่าวเนติบัณฑิตยสภาและผู้อ่านทุกท่าน

ด้วยขณะนี้สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Coronavirus Disease 2019 : (Covid-19)) ยังมีการระบาดอยู่ คณะกรรมการอำนวยการอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา มีความห่วงใยต่อสุขภาพของคณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรของเนติบัณฑิตยสภา จึงมีมติให้สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา จัดการศึกษาภาคปกติและภาคค่ำ ในระดับชั้นเนติบัณฑิต ภาคสอง สมัยที่ ๗๔ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ทางระบบออนไลน์

อาศัยอำนาจตามข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พุทธศักราช ๒๕๐๗ ข้อ ๕๐ วรรค ๔ และ ข้อ ๕๓ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอำนวยการอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ของดการเข้าฟังบรรยายในห้องบรรยายกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๔ อาคารเนติบัณฑิตยสภา โดยจะบรรยายทางระบบออนไลน์แทน ตลอดภาคการศึกษา ภาคสอง สมัยที่ ๗๔ ครบ

แผนกตำราและคำบรรยาย

เปิดจองหนังสือรวมคำบรรยาย ภาคสอง สมัยที่ ๗๔ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ตั้งแต่วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ จองผ่านระบบออนไลน์ <https://textbook.thethai.or.th> (๑ ชุด มี ๑๖ เล่ม)

SCAN QR CODE

- รับผิดชอบต่อตนเอง ราคาชุดละ ๑,๕๐๐ บาท รับผิดชอบต่อผู้อื่น ราคาชุดละ ๒,๑๐๐ บาท (ลงทะเบียน) (รวมราคาจัดส่งแล้ว)
- รับผิดชอบต่อผู้อื่นราคาชุดละ ๒,๗๐๐ บาท (ด่วนพิเศษ EMS) (รวมราคาจัดส่งแล้ว)

หมายเหตุ : ผู้ที่เคยจองผ่านระบบออนไลน์แล้วท่านสามารถเข้าสู่ระบบได้โดยใช้หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก (ไม่ต้องลงทะเบียนใหม่)

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทร. ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๑๔ และ ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๐๑ - ๗ ต่อ ๑๐๖

งดการบรรยาย

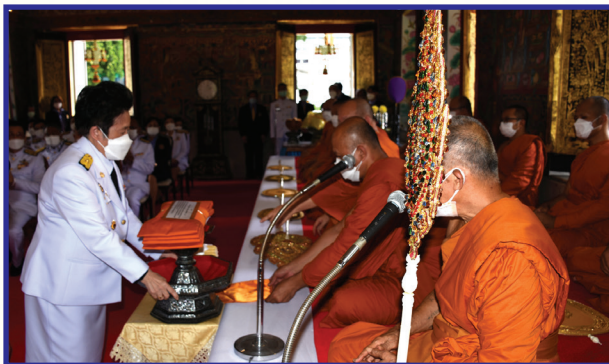
สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา งดการบรรยายภาคปกติและภาคค่ำในภาคสอง สมัยที่ ๗๔ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. วันจันทร์ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๔ (วันหยุดชดเชยวันพ่อแห่งชาติ)
๒. วันศุกร์ที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๔ (วันรัฐธรรมนูญ)
๓. วันศุกร์ที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ (วันสิ้นปี)
๔. วันเสาร์ที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ (วันขึ้นปีใหม่)
๕. วันจันทร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๕ (วันหยุดชดเชยวันขึ้นปีใหม่)
๖. วันพุธที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ (วันมาฆบูชา)

* กรรมการเนติบัณฑิตยสภา, ประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา

ข่าว เนติบัณฑิตยสภา

พิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ประจำปี ๒๕๖๔

วันศุกร์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าพระกฐินให้เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตามที่ขอพระราชทานเพื่อน้อมนำไปถวายพระสงฆ์จำพรรษากาลถ้วนไตรมาส ณ วัดสามพระยา แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยนางสาวปิยกุล บุญเพิ่ม นายกเนติบัณฑิตยสภา เป็นประธานในพิธี พร้อมด้วยนายพศวีจณ์ กนกนาก อุปนายกเนติบัณฑิตยสภา คนที่ ๑ นายชาติ สุวรรณิน เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา นายศักดิ์ ช่วงรังษี เลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ว่าที่ร้อยตรีถวัลย์ รุยาพร รองเลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา นายสมชาย จุลินี รองเลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา นายอำนาจ พวงชมพู เทรญญิก นายเอื้อน ขุนแก้ว กรรมการฝ่ายต่างประเทศ นายสมพงษ์ สิงห์สมบุญ กรรมการฝ่ายช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา นายธานี สิงหนาท กรรมการสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการอัยการ ผู้อำนวยการกองและพนักงานเนติบัณฑิตยสภา ร่วมพิธีภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-19) ของกระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด รวมยอดปัจจัยถวายพระราชกุศล เป็นเงิน ๗๘๕,๕๙๕.๑๓ บาท

บรรณาธิการIIกลอง

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาของไทยจึงทรงริเริ่มวางรากฐานการประถมศึกษา โดยทรงจัดตั้งโรงเรียนแห่งแรกขึ้นในพระบรมมหาราชวังเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๔ ต่อมา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ เพื่อกำหนดให้เด็กที่มีอายุ ๗ ปีบริบูรณ์ทุกคนต้องเรียนหนังสืออยู่ในโรงเรียนจนอายุครบ ๑๔ ปีบริบูรณ์ โดยไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน นับเป็นการเริ่มต้นการศึกษาภาคบังคับในระดับประถมศึกษาและเป็นการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยจวบจนกระทั่งทุกวันนี้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระองค์ ในคราเดียวกันกับ “วันชิราวุธ” ที่ตรงกับวันที่ ๒๕ พฤศจิกายนของทุกปี อันเป็นวันคล้ายวันเสด็จสวรรคตของพระองค์ท่าน รัฐบาลจึงประกาศให้เป็น "วันประถมศึกษาแห่งชาติ" เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้

จุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาฉบับนี้ ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ บทความ เนื่องจากปก เสนอเรื่อง “๒๕ พฤศจิกายน วันประถมศึกษาแห่งชาติ” โดย กฤษฎา บุญสมิต และ วาสนา เกตุแห่ง, บทความ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “การอายัดเงินหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาจ้างก่อสร้าง” โดย สุธิตรา แสงสายัณห์ กล่าวถึง กรณีที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ ก. มีอำนาจอายัดทรัพย์ได้ โรงเรียน ล. ในฐานะผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะเก็บหรือยึดเงินหลักประกันตามสัญญาจ้างก่อสร้างนี้ไว้จนกว่าผู้รับจ้างจะหมดภาระความผูกพันตามสัญญาแล้วจึงส่งเงินดังกล่าวให้แก่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ ก. หรือจะต้องส่งเงินนั้นให้ทันที ที่ได้รับการแจ้งอายัดหรือไม่ อย่างไร ฯลฯ, บทความ เจาะฎีกาเด่น เสนอเรื่อง “การนับอายุความคดีอาญาไม่มีสิ้นสุดหยุดลง” โดย รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์, มนต์ชัย ชนินทรลีลา และ ว่าที่ร้อยเอก ชิโนรส จัทร์ผดุงจิต กล่าวถึง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๐๗๙/๒๕๖๒, บทความ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย เสนอเรื่อง จาก “คำฟ้อง” คดีแพ่งในสหรัฐอเมริกา : “From “a complaint” in a U.S. civil lawsuit” โดย สิตานันท์ ศรีวรกร กล่าวถึง ตัวอย่างคำศัพท์ วลี และรูปแบบประโยคภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับการเรียงฟ้องในคดีแพ่ง (Drafting a complaint in a civil lawsuit) โดยเทียบเคียงรูปแบบการใช้ภาษาจากวลีและประโยคที่ปรากฏทั่วไปในคำฟ้องในสหรัฐอเมริกา ซึ่งอ้างอิงฐานข้อมูลจาก Thomson Reuters Westlaw เรื่องการเรียงฟ้องคดีแพ่งในสหรัฐอเมริกา, บทความเรื่อง “รัชกาลที่ ๖ ต้นแบบการศึกษาภาคบังคับ” โดย ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง กล่าวถึง ความเป็นมาของการตรากฎหมายการศึกษาภาคบังคับอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, บทความเรื่อง “การตรวจสอบฟ้องโดยเจ้าพนักงานคดีในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์” โดย มนต์ชัย ชนินทรลีลา, รวิพันธ์ ชุมชาติ และ ศลิษา ออาจหาญ กล่าวถึง หลักเกณฑ์การตรวจสอบฟ้องในเบื้องต้น ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีเอง ตลอดจนการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน ปิดท้ายด้วย “มุขชาว” โดย ประเมศวร์ อินทรชุมนุม

พบกันใหม่เดือนธันวาคม

กฤษฎา บุญสมิต

ติดตามอ่านจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาฉบับย้อนหลังได้ที่เว็บไซต์เนติบัณฑิตยสภา

<http://www.thethaibar.or.th>

เอกสารเผยแพร่ความรู้ แจกฟรี ห้ามจำหน่าย

(สงวนสิทธิ์ใช้ในกิจการของแผนกประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภาเท่านั้น)

จัดทำโดย คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา จำนวน ๒,๕๐๐ เล่ม

เนติบัณฑิตยสภา เลขที่ ๓๒/๒ หมู่ที่ ๑๖ ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐

พิมพ์ที่ : บริษัท กรุงสยาม พิมพ์ชิ่ง จำกัด

๔๓/๑๗๒ ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐